

HEPATITISI

Informacija povodom Svjetskog dana hepatitisa

Obilježavanje **Svjetskog dana hepatitisa** pokrenuto je 2008. godine kao odgovor na činjenicu da o težini i posljedicama virusnih hepatitisa, nije dovoljno razvijena svijest. Službeno je Svjetska zdravstvena organizacija potvrdila obilježavanje svjetskog dana hepatitisa u maju 2010, a 2011. je u čast američkog naučnika koji je otkrio virus Hepatitis-a B (**Baruch Samuel Blumberg**, rođen 28. jula/srpnja, 1925.), 28. juli/srpanj određen, kao datum obilježavanja.

Hepatitis je upala jetre koju mogu izazvati različiti uzročnici: bakterije, virusi, alkohol, različiti toksini pa čak i lijekovi. Može biti akutni i hronični. U nekim slučajevima, akutni hepatitis prelazi u hronično stanje. Klinička slika, prognoza i terapija ovisi o uzročniku upale jetre.

Virusni hepatitis

Postoji pet glavnih tipova virusa koji uzrokuju upalu jetre: virus A, B, C, D i E. Oboljenja izazvana ovim virusima predstavljaju veliki problem obzirom na njihov potencijal i teret bolesti. Ovo se osobito odnosi na virusni hepatitis tipa B i C koji mogu dovesti do razvoja kronične bolesti jetre i najčešći su uzročnici ciroze i raka jetre.

Uzrok hepatitisa A i E obično je unošenje u organizam hrane ili vode kontaminirane virusom hepatitisa A i E. Hepatitis E nije registriran u našoj zemlji, a Hepatitis A je sve rjeđi, zahvaljujući boljoj higijeni.

Hepatitis B, C i D se obično javlja nakon kontakta s zaraženim tjelesnim tekućinama (krv, sperma, vaginalni sekret i eksudat rana). Neki od najčešćih načina prijenosa tih virusa su transfuzija kontaminirane krvi i krvnih proizvoda (u našoj zemlji se krv za transfuziju obavezno testira!), invazivni medicinski postupci sa kontaminiranom medicinskom opremom, putem seksualnog kontakta sa zaraženom osobom, od zaraženih članova obitelji/porodice i sa zaražene majke na dijete tokom poroda.

Akutna infekcija može biti sa oskudnim simptomima ili čak biti bez simptoma, ili može uključivati simptome kao što su žutica (žuta boja kože i očiju), tamni urin, ekstremni umor, mučnina, povraćanje i bol u trbuhu.

Hepatitis B

Osnovne činjenice

- Hepatitis B – virusna infekcija jetre – može uzrokovati i akutnu i hroniču bolest.
- Virus se prenosi kontaktom s krvlju ili drugim tjelesnim tekućinama zaražene osobe
- Procjenjuje se da je 240 000 000 ljudi hronični nosilac virusa
- Od komplikacija hepatitisa B (ciroze i karcinoma) u svijetu godišnje umre oko 686.000 ljudi
- Hepatitis B je jedan od glavnih rizika za zdravlje zdravstvenih radnika
- Hepatitis B se može spriječiti korištenjem preventivnih mjera i vakcinacijom koja je vrlo efikasna

Hepatitis C

- **Hepatitis C** – virusna infekcija jetre – može uzrokovati i akutnu i hroniču bolest
- Prenosi putem krvi – najčešće se prenosi na putem kontaminiranih igala (kod intravenskih korisnika droga, upotrebom ili ne sterilne medicinske opreme, pogotovo igala i šprica; u nekim zemljama, HCV se prenosi putem transfuzije netestirane krvi i krvnih proizvoda, putem seksualnog kontakta i sa zaražene majke na bebu (rjeđe).
- Hepatitis C se ne prenosi putem majčinog mlijeka, hrane i vode, ili socijalnim kontaktom
- Širom svijeta, hronični hepatitis C infekcije pogađa 130 – 150,000,000 ljudi
- Značajan broj osoba sa hroničnom infekcijom će razviti cirozu ili rak jetre.
- Godišnje od hepatitis C umre svake godine oko 700 000 u svijetu
- Hepatitis C može se tretirati uspješno sa antivirusnim lijekovima
- Trenutno ne postoji vakcina protiv hepatitisa C.

Zavod za javno zdravstvo zdravstvo FBiH, registrira hepatitisu prema etiologiji (uzročniku). U zadnjih 5 godina, broj oboljelih od Hepatitisa A kretao se u rasponu od 2 – 140 slučajeva godišnje, Hepatitisa B kretao se u rasponu od 60 – 118 prijavljenih slučajeva, a od hepatitis C od 48 – 101 slučaj godišnje. Broj oboljelih zbog same prirode bolesti i podprijavljanja, ne odražava pravo stanje.

Vakcinacija/cijepljenje je najbolja mjera da se smanji opća stopa infekcije, da se spriječi hronična infekcija i posljedice bolesti, te smanji rezervoar prirodne infekcije. Cjepivo je najefikasniji preporučeni način da se prevenira prijenos infekcije sa majke na dijete i onda kad bolest nije prepoznata, te da se spriječi zaražavanje u porodici/obitelji od neprepoznatog hroničnog nositelja infekcije. Kao mjera mjera prevencije protiv hepatitisa B, u Federaciji Bosne i Hercegovine, se uspješno sprovodi vakcinacija djece protiv hepatitisa B od 1999. godine.

Vakcinacije je preporučena i za zdravstvene radnike, bolesnike na hemodijalizi, korisnika droga itd.

Preporučene su i ostale važne mjere prevencije kao što je testiranje krvi za transfuziju, upotreba šprica i igala za jednokratnu upotrebu, sterilizacija medicinskih instrumenata, preventivna dezinfekcija, opće higijenske mjere, edukacija hroničnih nositelja virusa i članova porodice/obitelji zaraženog itd.